

3. En beslutning om efter behandlingen af spørgsmålene om Portugals oversøiske territorier, Sydrhodesia og Sydvestafrika at optage følgende spørgsmål til behandling i den anførte rækkefølge: Aden, Malta, Brunei, Nord Borneo og Sarawak, Fiji og Britisk Guiana. Den nævnte prioritetsorden er blevet fulgt — dog at Brunei, Nord Borneo og Sarawak på grund af forhandlingerne om oprettelsen af Malaysia foreløbig udgik. Rækken blev senere suppleret med følgende områder: Kenya, Zanzibar, Nordrhodesia, Nyasaland, Basutoland, Bchuanaland og Swaziland samt Gambia, Gibraltar og de spanske områder Rio Muni, Fernando Poo, Ifni og Spansk Sahara.

5. Danmarks deltagelse i koloniudvalgets arbejde.

Idet der med hensyn til udvalgets behandling af de enkelte områder henvises til de særskilte fremstillinger, skal her gøres nogle enkelte bemærkninger om udvalgets arbejde og Danmarks medlemskab.

Der er i udvalget måske en voksende erkendelse hos de afro-asiatiske lande af, at den betydeligste tilbageværende kolonimagt, Storbritannien, i princippet deler det synspunkt, som for udvalget ligger til grund for koloniafviklingsprocessen, nemlig at selvbestemmelsesretten må have universel anvendelse; man kan måske udtrykke det således, at konflikten mellem Storbritannien og de nye stater ikke er karakteriseret af to uforlignelige synspunkter: et traditionelt kolonialistisk og et radikalt anti-kolonialistisk, men „alene“ af forskellige anskuelser med hensyn til den mest hensigtsmæssige måde at nå frem til det mål, hvorom enighed består. I Sydrhodesiaspørgsmålet må det tillige erindres, at også den afro-asiatiske gruppe i den britiske regerings indflydelse i området ser en vis garanti — selvom tilliden til denne garanti kan være spinkel — for den afrikanske befolknings fremtid.

Noget tilsvarende gælder selvsagt ikke forholdet mellem udvalgets antikoloniale flertal på den ene side og Portugal henholdsvis Sydafrika (Sydvestafrika) på den anden side. Det er i denne forbindelse interessant at bemærke sig, at den britiske kritik mod Portugal netop retter sig imod, at dette

land ikke klart har opstillet områdernes ret til selvbestemmelse som mål for sin politik.

Selvom de erfaringer, der hidtil er indvundet under det danske medlemskab af koloniudvalget, ikke har afkræftet de formodninger om opgavens vanskeligheder, som man havde gjort sig, synes det dog at have vist sig muligt at opretholde en linje for arbejdet i udvalget, hvorved man på den ene side har markeret sin afstandtagen fra klart irrationelle standpunkter eller ligefrem pagtstridige forslag og på den anden side formået at give udtryk for den liberale grundindstilling til kolonifrigørelsesprocessen, som har dybe rødder i dansk udenrigspolitisk tænkning. Det er imidlertid herved værd at bemærke sig, at problemerne, som de foreligger for koloniudvalget, ikke altid lader sig forenkle til et spørgsmål om udøvelse af selvbestemmelsesret for kolonibefolkninger, men ofte indeholder komplicerede spørgsmål om flere befolkningsgruppers indbyrdes dybe modsætningsforhold; forholdene på Fiji, i Britisk Guiana og i Zanzibar er symptomatiske for denne problemstilling.

Det er uundgåeligt, at et mellemstandpunkt under debatten om alvorlige spørgsmål mellem de engagerede repræsentanter for såvel kolonibefolkningerne som kolonimagterne nu og da kan give anledning til skuffelse over enkelte danske indlæg eller afstemninger. Andet kunne imidlertid ikke forventes: Afgørende synes det også at måtte være, om det lykkes at lægge og fastholde en linje, der igennem holdningen til de for udvalget foreliggende konkrete situationer må kunne afspejle en konsekvent dansk politik. Man må tro, at det er på denne måde, at Danmark bedst varetager sine forpligtelser over for FN, og at en sådan linje også i det lange løb bedst vil være egnet til at nærme de stridende standpunkter til hinanden. Netop fordi Danmark må føle det som en særlig pligt at vurdere hver enkelt sag efter sin fortjeneste og til stadighed må have for øje, at diskussion og afstemning foregår inden for rammerne af FNs pagt, er det imidlertid ganske særlig nødvendigt, at man fra dansk side ved indlæg og stemmeforklaringer i detaljer motiverer sine synspunkter. Den statusopgørelse, som nærværende redegørelse har givet anledning til,